

Savitribai Phule Pune University
(formerly University of Pune)

Syllabus for M.Phil./Ph.D. (PET) Entrance Exam : Marathi

संशोधन पद्धती

१. संशोधनपद्धती व स्वरूप —

संशोधनाचे स्वरूप, अर्थ, परिभाषा, वैशिष्ट्ये, उद्दिष्टे, संशोधनाचे विविध टप्पे, वर्गीकरणाचे संशोधनातील महत्त्व, संशोधनास आवश्यक असणारे गुण व कौशल्ये

२. वाङ्मय व अन्य विद्याशाखांमधील संशोधन —

वाङ्मयीन संशोधन व समीक्षा, वाङ्मयीन संशोधन व वाङ्मयेतिहास, वाङ्मयीन, सामाजिक व वैज्ञानिक संशोधन, आंतरविद्याशाखीय संशोधन

३. संशोधनाच्या पद्धती —

विगमनात्मक व निगमनात्मक पद्धती, सर्वेक्षणाची पद्धती, ऐतिहासिक पद्धती, विश्लेषणात्मक पद्धती, तौलिनक पद्धती, प्रयोगिनष्ठ पद्धती, क्षेत्रीय पद्धती.

४. संशोधनाची प्रक्रिया—

अभ्युपगम, विषयनिवड, सामुग्रीसंकलन, विश्लेषण, विवेचन, निष्कर्ष.

५. प्रबंधलेखनपद्धती —

शोधप्रबंधशीर्षक, रूपरेषा, भूमिकालेखन, प्रकरणांची मांडणी, संदर्भ आणि टिपा, संदर्भसूची, परिशिष्टे.

६. संशोधनाची साधने व तंत्रे—

ग्रंथालयीन साधने— पुस्तके, नियतकालिके, हस्तिलिखते, कोश व सूची; ई—संदर्भ. तंत्रे—प्रश्नावली, सर्वेक्षणे व मुलाखती.

७. संशोधनाची क्षेत्रे—

मध्ययुगीन साहित्याचे संशोधन, आधुनिक साहित्याचे संशोधन, कालखंडानुसारी अभ्यास, प्रकारानुसारी अभ्यास, भाषिक अभ्यास, पाठिचिकत्सा व संपादन, लोकसाहित्य, भाषांतराभ्यास.

एम्.फिल्. अभ्यासक्रम
मराठी

१. साहित्याचे स्वरूप, प्रयोजन, निर्मितिप्रक्रिया
२. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — आरंभ ते इ. स. २०००
(प्रमुख ग्रंथकार, ग्रंथ, प्रवृत्ती व विविध वाङ्मयीन प्रवाह)
३. लेखकाच्या अभ्यासाचे स्वरूप व मराठीतील प्रमुख लेखकाभ्यास
४. साहित्यप्रकाराभ्यास : प्रमुख साहित्यप्रकारांची मीमांसा
५. साहित्याचा सामाजिक दृष्टिकोनातून अभ्यास
६. भाषाविज्ञान : स्थूल परिचय व मराठीचे स्वरूप
७. लोकसाहित्याचे स्वरूप

पीएच.डी. अभ्यासक्रम
मराठी

१. साहित्यसमीक्षा: स्वरूप व कार्य, भारतीय व पाश्चात्य साहित्यसिद्धांत
(अॅरिस्टॉटल, रिचर्डस्, कांट, क्रोचे यांचे सिद्धांत), प्रयोजन, निर्मितिप्रक्रिया
२. मध्ययुगीन आणि आधुनिक मराठी साहित्याचा इतिहास — इ. स. २००० पर्यंत
(प्रमुख ग्रंथकार, ग्रंथ, प्रवृत्ती व विविध वाङ्मयीन प्रवाह)
३. कालखंडानुसारी अभ्यासाच्या पद्धती
४. लेखकाच्या अभ्यासाचे स्वरूप व मराठीतील प्रमुख लेखकाभ्यास
५. साहित्यप्रकाराभ्यास, प्रमुख साहित्यप्रकारांची मीमांसा
६. साहित्याचा सामाजिक दृष्टिकोनातून अभ्यास
७. भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक, ऐतिहासिक व सामाजिक, मराठी भाषेचे स्वरूप.